

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:  
Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: borsó-tordautca 122. sz.  
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr

s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Voglerne (Neuer-Markt 11. sz.) Oppel Alajosnál (Woll-eile 22. sz.) Rudolf Mosse ö. Zeitungs-Agen (Stadt-Seilerstätte 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.  
Nyitóliteri cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez czimzendők.  
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről szerkesztőséghez küldendők be.

## A városi polgári iskoláról.

(Előleges értesítésül azon t. szülőknek, a kik különösen iparos, v. kereskedelmi pályára szánt gyermekeiket legelőször ebben az intézetbe járathatják.)

A városi polgári iskolában a f. évi szeptember elején kezdődő új tanévvel, már a **negyedik osztály** is megnyílik.

A midőn ezt az érdeklődő közönség s különösen a gyermekeiket real irányban neveltetni akaró t. szülők tudomására juttatom, egyszerűsége miatt kötelességemnek tartom becses figyelmüket felhívni arra, hogy ez osztály tantárgyai — az iskolaszék határozata következtében — a közszükségnek megfelelőleg úgy osztattak be, hogy itt a növendékek, a polgári iskola rendes tantárgyain kívül, a kereskedelmi legszükségesebb tárgyakból is nyerjenek oly befejezett egészet, melytől aztán iskolánkból közvetlenül léphessenek kereskedelmi élet-pályájukra.

Hogy ezt áttekinthető kimutathassam, ezen ide igatom ez osztály tantárgyait.

Ezek a következők:

Vallás (het. 2 óra), a magyar nyelvből gyakorlati irántan, különös tekintettel a „kereskedelmi levelezés”-re (het. 3 óra), németnyelv (het. 4 óra), szám-tan és kereskedelmi könyvvitel (het. 3 óra), mértan (het. 2 óra), világtörténelem, különös tekintettel a köz-mívelődés, az ipar és kereskedelem fejlődésére (az 1-ső félévben het. 3, s a 2-ikben 2 óra), áruismerés és kereskedelmi földrajz (het. 3 óra), népszerű természet- és vegytan (het. 4 óra), változójog és kereskedelmi osztoztörvény (csak a második félévben het. 3 óra), rajz, (különösen díszítőművészi és építészeti het. 4 óra), műének (het. 2 óra.)

Már csak az egy osztály tantervéből is láthatjuk a t. szülők, hogy a ki gyermekét iparos vagy kereskedelmi pályára szánta, az annak részére pályájának megfelelőbb tanintézetet sem Kolozsvárt, sem vidéken nem találhat.

Nehogy azt higgye azonban valaki, hogy ezen én csak iskolánkat akarom önzőleg dicsérgetni, vagy kiemelni, s a többi itt levő felsőbb tanintézeteket kissebbíteni!

Isten mentsen tőle, hogy efféle bűnös gondolat és gonosz célzat adassa valaha nálunk bárkinek is kezébe a tollat! — Hiszen mindenki tudhatja, hogy a mi human gymnasiumainknak — a szorosabb értelemben vett polgári és kereskedelmi osztály nevelésén kívül is — meg van a magok szép céljok és nemes elhivatások. Ugy de e cél és elhivatás épen nem az, hogy a leendő iparost és kereskedőt az élet pályájára elkerülhetlenül szükséges elméleti ismeretekkel a lehető legelőször idő alatt lássa el.

Erre városunkban még eddig csak a polgári iskola van egyenesen hivatva, a melytől épen ezért teremtett meg a közszükséglet érzete, s épen ezért tart fenn a városi adozó polgárok áldozatkészsége.

A ki tehát iparos, kereskedelmi vagy műtani pályára szánta gyermekét, az egyfelől már csak azért is inkább adhatja azt iskolánkba, mint bármely gymnasiumba, mert nálunk már a tanterv is

megfelelőbb az ily pályákra lépők igényeinek; de másfelől meg azért is, mert így gyermeke aránylag a legelőször idő alatt foglalhat élet-pályát.

S éppen ez az, a mire érdekelt tisztelt polgártársaim figyelmét — a közelgő új tanév alkalmából — felhívni kötelességemnek tartottam.

De a midőn ezt teszem, azt hiszem senki sem ért félre engemet abban, hogy én ezzel nem a gymnasiumok alkalmas — azaz magukat tudományos pályára szánt, s arra hivatással is bíró — növendékeit akarom iskolánkba áttörözni; hanem csak ismételtelen jelenten azt, hogy imé meg van s két év óta már működik is városunkban az az intézet, a melynek megszületéseért a gondolkodni tudó polgárság rég esengett, nemléteért hosszasan és méltán panaszkodott — megvan, s a polgárság érdekeinek szolgálatára áll már — a városi polgári iskola.

Ajánlom tehát egész bizalommal és tisztelettel becses figyelmükbe!

A tanítás újra megkezdődik benne f. évi szeptember 5-én. Ezt megelőzőleg a beiratások és felvételi vizsgák ugyanazon hó 2-ik, 3-ik és 4-ik napjain az intézeti helyiségben (külső-tordautca, Bogdánfy-bástya) eszközölhetők. Tan-díj, városi adozó polgárok gyermekeiért, egész évre 4, vidékiekért 12 ft o. é. Beiratási díj, minden új tanulótól, 1 ft o. é.

Az 1-ső osztályba oly tanulók vétetnek föl, a kik az elemi 4 osztályt jó sikerrel végezték, vagy a kik ennek megfelelő, de magán tanulmány útján szerzett képzettségről, az adandó felvételi vizsgán, bizonyosságot tesznek.

Mindenesetre felvételi vizsgát kell állani azoknak is, a kik — a real iskolákat kivéve — más tanintézetekből akarnának iskolánk 2-ik, 3-ik vagy 4-ik osztályába belépni; minthogy iskolánk tanterve a gymnasiumokétól sokban eltér.

Hogy azonban az állépés az ilyenekre is megkönnyíthessék, intézetünk tanárai az ilyeneknek — különösen a rajzból, mértanból, németnyelvből és irántanból — aránylag csekély díjért, magánoktatást is szívesen adnak.

E végett méltóztatassanak az illető t. szülők folyó hó 15-ig alólirtohoz fordulni.

Kolozsvárt, 1872. aug. 11-én.

Váradi Károly,  
igazgató tanár.

## Lapszemle.

A „Hon” oly tekintélyes számnak mondja száz nyolczvanezer emberből álló honvédségünket, hogy azt kész hadseregnek kell tekintenünk, mely dicső nevének, a magyar vitézség régi hírnevének bizonynyal megfelel, ha a benne uralkodó szellem is olyan lesz, mely a szükséges lelkesedést felkelteni képes legyen s eregbitse a polgárságban annak tudatát, hogy csak lelkes polgárokból alkotott hadsereg, nem pedig zsoldos csapat képes az igaz ügyet igazán szolgálni; e szellem előidézésére az táplására kel, hogy a már rövid időn megnyitandó „Ludovica” is idős katonai képzés által közreműköd-jék. A honvéd tisztikar élén (így végzi cikkét,) oly magy-  
gyar áll, kinek szelleme, modora, eljárása az egész tisztikar példány-kép lehet. A honvédség parancsnoka magyar utolsó izéig: nem ismer más pártot mint a ha-

elraboltattak; de ez több, mint a mennyit emberi természet — mivel vagy vad — elbírh. A kérdéses esetben igaztalan öklöklés, elfogatás és rablás történt. Nagyszámú fiatal embert fogtak el, s láncokkal és faigakkal bíz-tosítottak. En Bin Habib társaságához közel mentem, épen azon pont mellé, hol egy iszonyu sziklahasadék a Rua hegyen megengedi, a nagy Lualaba folyó kifolyását a Moeró töblől. S itt volt alkalmam észlelni a különöséget rabszolga s elfogott szabad ember között. Midőn a Lualaban átmerték Syde azt hitte, hogy foglyai biztosak, és levette róluk a láncokat és igákat. Miudnyáján örültek, s késznek nyilvánították magukat Sydet követni a világ végére is; másnap reggel 22 a hegyek közé menekült. Sokan midőn látták, hogy a széles Lualaba hőmpö-lyög köztiuk és gyermekük hona között, elbusultak s három nap alatt 8 meghalt közülök. Nem panaszkodtak csak szívfájdalomról. El előttem a legmeglepőbb halál volt, mit valaha láttam. Nyilván szívzakadásban halt meg, s az arabok csudálkoztak, látván, hogy „van elég mit enniök.” Másokat is láttam elveszni, főképp egy na-gyon derék 10—12 éves fiut. Midőn kérdezték, hol érez fájdalmat, tökéletesen szívére tette kezét. Gyöngéden vet-ték, s midőn kilehelte lelkét letették az ösvény szélére. Az elfogók iszonyu kegyetlenek voltak, a rabszolgakeres-  
kedés megkeményítette szíveiket, s bár milyennek mutatta magát egy ember, az ily élet „mindent megkeményít be-lől, s megkövesíti az érzelmeiket: rossz az áldozatra, nyoma-sztó az áldozat teyőre nézve.”

Egyszer egy tizenkettős társaságot láttam, kik rab-szolgák voltak saját hazájukban, Lunda vagy Londaban, melynek főnöke Cazemb. Nagy nehéz fájármakkal voltak

zát s nem ismer más lelkesedési tárgyat mint a hazát és királyt. Ily vezér alatt pirulniok kellene azoknak, kik a magyar honvéd nevére nem büszkék: ktk szeretnek egyébnél láttatni, mint a mik s kiknek ajkain csak tévedésből, vagy a sor előtt hangzik a magyar szó. Mutassa meg a magyar honvédség tisztí kara, hogy méltó örököse a magyar harczi dicsőségnek s tekintélye nagyobb lesz honvédei előtt; a nemzet pedig büszkén fogja magának vallani. Nem a szám, nem a tömeg, még a gyakorlat sem tesz sereget nagygyá és dicsővé, hanem a hazafias lel-kesedés. Ezt most, midőn az utolsó kalapácsütések hangzanak a magyar legfelsőbb tudományos intézet be-felöztésnél, kétszeresen szükséges. Ez adja meg, mint gyémántnak a fényt, tüzet, a leendő nemzet hadsereg értékét; fény és tűz nélkül pedig a gyémánt is csak ér-téktelen széndarab.

A „Pesti Napló” úgy Ausztria mint Magyarország belviszonyait oly öröndetes fejlődésben látja haladni a consolidatio felé, hogy a jelen alkotmányos rend ellene-sei méltán kényelmellenül érezhetik magukat. Ép ugy nálunk, mint Ausztriában az államalkotó és fentartó elem oly erős, hogy az ellenpártiak támadásától nincs mit félnie; nálunk a választás fényes eredménye, a hor-vát ügyek kedvező fejlődése stb. ép ugy garantált nyuj-tanak az alkotmány barátainak sikeres működésére nézve, (hisz még a nemzetiségi elem józanabb részét is elhődi-tották, az exaltáltakat pedig ártalmatlannak tették,) mint Ausztriában a német elem tulsulyra emelkedése a fode-ralista zavarok után, ha ehez még tekintetbe vesszük, hogy külpolitikai zavarág vagy esetleges háboru sem fenyeget azzal, hogy az alkotmány consolidatioja zavar-tatnék, könnyen mérlegelhetjük azon hir horderejét, hogy Prágában egy új federalista congressus fog tartatni, mi még akkor sem zavarhatja meg a rendet, ha — a mi nem valószínű, — néhány lengyel is venne részt a con-ferentiákon.

## A három császár találkozásának jelentőségéről.

A berlini félhivatalos „Prov. Corr.”-nek a szept-temberi császári találkozásra vonatkozó cikke követke-zőleg hangzik:

„A Berlin közelében tartandó hadgyakorlatok a magas vendégek jelenléte által különös fényben fognak reszesülni. Már régebben kilátásba helyeztetett a német császári udvarnak az osztrák császár látogatása. Nem rég az orosz czár is elfogadta a hozzá intézett meghívást. A három császár találkozásának híret az érdeklét országok lakosai öröndetes részvétellel üdvözölték. Min-denki felismeri az esemény jelentőségét, mert már az urolkodók személyes közeledése tanúságot tesz arról, hogy politikai törekvéseik a jóegyetértés útjain mozognak de az esemény értékét még inkább növeli az hogy a népek őszinte helyesléssel csatlakoznak a barátságos nyilatkozatokhoz, melyek a monarchiák közt kicseréltet-nek,

A különösen szerencsés alakulatok közé tartozik, hogy a három császár találkozása Európa föltétlen békés helyzetében s teljesen békés viszonyok közt készül elő, melyek zavarnak vagy csak a félremagyarázásnak is egy irányban sem nyújtanak támpontot. Nem fenyegető viszály elleni védelemből, általában nem a külső viszo-nyok bármint kényszerűsége közt találkoznak a fejedel-mek; nem kell harcziás előkészületeket tenniök a közös ellenségek ellen, sem formális szövetséget határozott

terhelve, melyek mintegy három hüvelyk átmérőjű és hét nyolcz láb hosszú hasított fák. A nyakat a villába helye-zik és annak egyik végétől a másikig egy vas rudat huz-nak keresztül, s rá kapcsolják; egyik végét éjelenként fá-hoz vagy egy kunyhó gerendájához erősítik, s mivel a nyak szorosan ál a villában, a rabszolga képtelen elol-dani. Ez rendkívül terhes a viselőnek; és midőn utaznak, két jármat összekötnek szabad végeiknél, s e mellett ter-het is raknak a rabszolgák fejére. Nők, kiknek a járom és teher mellett gyerek is hátukon, mellettem elhaladva mondták: „Megölnek engem, ha levénnek a jármot, el tudnék banni a teherrel és gyermekkel, de a hármas te-her alatt meg kell halnom.” Egyik, ki így beszélt, meg-halt, és gyermeke, egy kis leány, éhen vészett el. Némé-lyekért közbenjártam, de alig vették le az igit eltűnt a ma-gas fűbe, s nekem szemrehányást kellett szenvedni, hogy nem gondoskodtam a tulajdonos vagyónaról. Egy nap utazás utáni fővő függőleges nap alatt, a legerősebb is kimértült az iga súlyos terhe miatt. A fent említett tizenkettős társaság énekelve és nevetve ült. „Hohó, mondtam ezen atyafiak könnyen veszik, ez lesz amaz osz-tály, melyről a bölcseségek azt mondják, hogy a rabszol-gaság természetes állapotuk;” én oda mentem, s kérdez-tem vigaság okát. A tulajdonos segélyt kellett igénybe vennem arukha szó értelme iránt, melynek közérteme: repülni vagy ugrani. Ők a lélek kísértés, betegség és ha-lálos csapás fogalmának kifejezésére használják azt; és a dal ez volt: „Igen, mi Mangaba megyünk (külföldre vagy a fehér ember országába) jármokkal nyakainkon; de nem lesz jármunk a halálban, s visszatérünk, kísért-jük s megöljük önt.” Ekkor a kar belezengte azon ember

czélra és kizárólagos határozással megbeszélőnek; d mégis közös cél lebeg szemeik előtt; az európai béke fentartása és biztosítása.

Ha a három császár azon óhajban találkozik hogy államaik között nemcsak szomszéd baráti viszonyokat ápoljanak, hanem hogy befolyásokkal és engesztelékeny magatartással Európában netalán bonyodalmakat és megingatásokat megelőzzenek, akkor politikájuknak oly feladatot állítanak, melynek megvalósítása épen ugy javára szolgál a többi államoknak, mint a legközelebb érdekelt országoknak. Nem bizalmatlansággal, hanem kedvező várakozással néz Európa a szeptemberi ünne-pélyek elé, mert a köztétele előtt világos, hogy Német-ország, Ausztria és Oroszország közt az egység más nem lehet, mint a békés és rendezett viszonyok megerősítésé-nek hatalmas kezessége.

Egészen különös öröndetes elégtétellel érzi Poroszország és egész Németország hogy a német bi-rodalom köztiszteltében álló feje képezi középpontját a három császári udvar közötti bizalomteljes viszonyoknak. A barátságos viszony Német és Oroszországok közt hosszú idő óta zavartalan maradt s a multnak változa-tosságai közep ette a két félre nézve előnyösnek bizonyult. Az Ausztriával való jó viszony visszaállítása, melyet Poroszország közvetlenül a német állapotok tisztázása után kilátásba helyezett, még a német birodalom megalkotása előtt sikeresen előkészített s már a mult évben a gasteini és ischli találkozással meg lehetett azt pesztelni. Ha rövidlátó ítélok vagy roszakaró hangok sokszorosan arra utaltak, hogy Németország Oroszországgal való benső viszonyai folytán, Ausztriával baráti viszonyban nem léphet vagy hogy az egyetértés Ausztria és Németország közt csak Németország és Oroszország közötti elidegenedés mellett gondolható, ezen fölfevések épen ugy ellentétben állottak a tényekkel, mint a vezérállamfőnök elzeteivel.

Késégekivil a birodalmi kormányának szándékában állt fentartani és mindig szorosabba fűzni az egyidejű egyetértés kötelékét a két baráti nagyhatalommal. Most bizonyossá lön, hogy a szándék teljes megvalósulásának meggyeje s hogy Németországnak mindkét irányban egyenlően őszinte és bizalomteljes magatartása Ausztria és Oroszország közeledéséhez is kiegyengette a talajt. Ekként ez irányban is teljesült a Vilmos császár ajáról kangzott ígért, hogy a német birodalom a „békés és áldás birodalma” lesz.”

## Amerikai viszonyok.

Egy bécsi lap július közepéről keltezett philadel-phiai levelében olvassuk:

„Az új párt — így szól a levél, — mely az ugy-nevezett szabadelvű (azaz elégedetlen) republikánusok s a demokraták egyesüléséből támadt s a vén journalist Greelyt tüzte ki jelöltjévé, ugy látszik az olló szerepére van hivatva, mely az amerikai szabadság előfájának új hajtásait lenyessegesse. E célra akarják legalább azt a déli secessionisták s az északiak egy része is fölhasználni a „reformer”-ek ez új pártját, a mint most magukat a demokraták s a Grant-ellenes köztársaságiak nevezetik. A felejthetlen Lincoln megválasztása óta mindig kisebb-ségben maradván, s a nemzeti törvényhozás csarnokában is jelentéktelen kisebbséggé törpülvén, a régi eszközöz nyulnak ez ismert politikai bűnösök, kik, mert békésen nem lehetett, erőszakosan akarták köztársaságunkat s szövetséges államunkat megdönteni, s fölhasználva a re-publikánusok kebelében sovárgva várt elégedetlenséget,

névét, ki eladta őket, s ezt követte az általános kacaj, melyben először semmi keserűséget sem láttam. Perembe egy legalább 104 éves öreg ember egyike volt az elad-  
dóknak. Áfrikai hit szerint, semmi kétségök sincs, hogy a lélek (ghost) segítségével, még őt is képesek lesznek meg-  
ölni. A refrain ilyen forma.

Oh, oh, oh!

Szabadság madara, oh!

Őn eladott engem, oh, oh, oh!

Én kísérteti fogom őnt, oh, oh, oh!

A kacagás nem vidamságról beszél, hanem el-nyomottak könnyeiről, és nem volt vigasztalójuk, „Ő ki magasabb a legmagasabbnál, vigyáz.”

Ruától észak-keletre van egy igen nagy tartomány Manyema, de az arabok rövidítve Manyemá-nak hívják. Csak mostanában ismeretes. Azon hir, hogy Manyema cannibálak lakják, visszatartotta az arab kereskedőket közéjük merészelni. — Az emberek szokásainak a szomszéd törzsektől nyert körülményes részleteit két arab megerősítette, kik két évvel ezelőt egész Bomberlei men-tek és megszerezték Moenkussnak — a vörös farku, vi-lágos szürke papagáj urának — védelmét és barátságát, ki nagyon hatalmas ember volt. A cannibál orgiák rész-letes előadásának az arabok által nagy hibája volt a bot-rányos tulhajtás. Ha csak tizedrészt hittem volna is el, a mit beszéltek, sohasem mertem volna oda menni de sze-rencsére anyám sohasem ijesztgetett kis koromban „li-déroczezel” s ezért most sem vagyok alkalmas lidérczme-sék elhívására.

(Vége kov.)

## TÁRCA.

Dr. Liwingsstone levele.  
(Folytatás.)

Ez a nép, mely oly hasonló külsőleg jó magunk-hoz, valódi emberi lélekkel bír. Rua, egy nagyon széles tartomány északra és nyugatra Casembe-étől, de mégis belföld Insama és Cazembe embereizhez hasonló nép által lakatik. Egy Syde Bin Habib nevű arab, két évvel ezelőt kereskedni ment Ruába, és — rendes arab szokás sze-rint, hol a benszültötteknek nincs fegyverök. Bin Habib idősb fivére nagyon merészen üzérkedett. A Ruabeliek megvigyázták, hogy egy fehér sátorban alszik, s egy éjjel megölték. Mivel a Moslem sohasem bocsátja meg a vér-ontást, a fiatalabb válogatás nélkül dühöngött mindenkin egy nagy környékben. Ne gondolja senki, hogy az a nép hasonló az amerikai indiánhoz — kiélégíthetlen vérszom-jas vad — melyet nem lehet javítani, s tartós baráti vi-szonyba lépni vele. Ha a valódi gyilkosokat követeli, s egy kis időt enged, erkölcsileg bizonyosnak érzem — arab kereskedők által meg nem rontott más törzsek közt látott példaközlől itélve, hogy kiszolgáltatták volna őket. A tartomány főnökei először is megállapították volna az idősb fiú bűnét, és kit indított ez bosszura. Valószínű-leg követelték volna, hogy csupán a tettesleges bűnös la-koltassék meg. Urok parancsát teljesítő házi rabszolgák nem estek volna beszámítás alá. Semmit sem tudok, mi a le nem aljasodott Afrikaiakat más lesülydt népektől meg-különbözteti, mint a teljes okszerű, tisztá, józan értelem. Máskép áll a dolog, midőn fejék, gyermekeik, rokonok



## Hitelbank és Zálogkölcson-Társulat

1. lezárt váltókat, utalványokat, kihúzott sorsjegyeket és koreskedelmi kötvényeket;  
2. vesz és elad földterületi és kővényeket, részvényeket, magán kötvényeket és más értékpapírokat saját és idegen rovására;  
3. behajt váltókat és évi járulékok, kamatok, osztalékok, szelvények, utalványok és más cizmen levő követeléseket; kivészi a pénztárból az utalványozott földterületi és kővényeket;

4. el fogad örményképpen mindennemű értékpapírokat és értéktárgyakat;  
5. el fogad folyó számlára pénzeket, váltókat és értékpapírokat, a melyekről utalványok kiadására lehet rendelkezni;

6. átvessz pénzeket, a melyekről kamatozó, felmondási határidőhöz kötött s hátréltatlag forgatható pénztárjegyeket ad ki; az ilyen pénztárjegyek legkisebb értéke 100 ft;

7. a zálogkölcson-nál zlethen kölcsönöket ad a) mindennemű ingóságra, b) drágaságra; észkerekre s arany- és ezüstművekre; c) értékpapírokra, azaz mindennemű államkötvényekre és iparvállalati részvényre.

A föld egyetlen növénye sem egyesít oly szerencsésen legjókonyabb befolyást a legzései és emésztő-szervekre, az ideg- és inrendszert oly állandó szilárdítással, mint az indiaiok általános gyógyszerre, a Coca Peruból, a mit tekintélyek, mint Humboldt S., Martius, Lanza s mások, a gumósodás tökéletes hiányának (az Andesoktól), valamint a kőverő mesés erőképességének (minden más táplálék nélkül) szemtanúi, csodálkoztak tanúsítják. Ezek alapján dr. Sampson tanár a cőcát saját hazájában gyökéres tanulmány és kísérletek tárgyává tette, a melyeknek a legnehezebb betegségekben is bebizonyított végeredményei a

## Coca-labdacsok I., II. és III.

Coca I. torok-, mell- és tüdőbajoknál, még előrelátható állapotban is fényes sikert eszközöl; coca II. megszünetelt a legmakacsabb emésztés-háborúkat, gyomorfájást, aranyér-bajokat, évről-évre, és coca III. a legválsághoz, sőt ki-pótolhatlan gyógyszer-ideggyengeség, hypocondria, aszkor, s nevezetesen általános és különös gyengeségi állapotok ellen (pollutio, nem-gyengeség st.) Ára porosz gyógyszer-díjzárab. szem 1 doboz 2 ft, 6 doboz 10 ft o. ért. Bővebb felvilágosításul lásd: Wissenschaftl. Abhandlung über die Coca, ingyen a szerencsén-gyógyszertárban Mainburg.

Főraktárak az osztr.-magyar birodalom számára:  
Bécsben: Haubner Ed. am Hof.  
Pesten: Török J.

(456) 17—20

## Megjelent és Demjén László

könyvkereskedésében Kolozsvárt és általa minden könyvárusnál kapható:

## Kolozsvár története.

Először kötet.  
Oklevélgyűjtemény. (I.) 65. és 66. kötet. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.  
Egy külön kötet világszerte rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

Ára 10 ft.

(327)

E mindez tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsegetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Sieszen tehát e város értelmes t. közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmú és szaktudós írónak minél több kedvet öntsen e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az utabbi történeti rész. A ki megszerzte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne bújvárnálni, s a folytatást minden áron megszerezni magának.

## Demjén László.

a „divide et impera“ elvén igyekeznek újra a hatalom élére jönni.

Az elégedetlenség Grant kormányzása ellen a köztársaságiak közt oly egyének részéről veszi kiindulási pontját, kik a mai elnököt egész másnak találták, mint minőnek hivatalba lépése előtt hitték. Sumner, Schurz, Trumbull, Fenton és Tipton senatorok azt képzelték, hogy ők majd uralkodni fognak Grant fölött, ráerőszakolhatják vézeiket és kedvencei terveiket, s támogatott egyéneik alkalmazását kieszaközölhetik. Midőn azonban úgy találták, hogy az elnök maga gondolkodik, megvannak saját eszméi a köztársaság legelső hivatalnokának jogai és kötelességei iránt, s hogy nem lesz akarata, hogy az elnök még oly hatalmas egyének kezében sem, minők a nevezettek, akkor elhatározták, hogy Grantot a jövő választásra lehetetlenné teszik.

A múlt évben azonban kiderült, hogy a republikánus tömegek Grantot újra kijelöltetni óhajják. Minél nyíltabban és félreérthetlenebbül nyilatkozott a republikánus párt többségének emez akarata, annál határozottabb lett a Grant-ellenes sanatorok oppositioja, kik az utolsó ülés-szak alatt tudvavéveleg nem is mulasztottak el egy alkalmat sem, Grant kormányzata semmire való, erkölcstelen és képtelen voltának hangsúlyozására, sőt katonai despotizmusnak is mondták azt; mindezzel azonban adósok maradtak a bizonylatokkal, legfőképpen szilveszter-keztésig.

Az Grant elleni opponálás annyira vitte tehát a főnéb nevezett urakat, hogy a régi szabadságpártiak felmondák a szolgálatot. Az észak és dél demokratáinak jó alkalom volt, hogy régen ápolott terüket, a Washingtonban való diadalra jutás iránt, megvalósítsák. Minthogy Schurz, a missouri német senator, volt a jól tervezett szépen kivitt ármányban a mester, ő lett hát a seccsionistákra nézve a pont, a melyen diadalra juthasok horgonyát megvetni remélték. Ezen eddigi ellenségeivel Schurz formális alkudozásokba bocsátkozott, nekik a jövő congressusi választásokra többséget ígérve az esetre, ha a demokraták nem állítanak föl külön jelöltet, hanem azon embert támogatták, kit a Grantellenes republikánusok cincinnati conventioja a fehér-ház jövőbeli lakosául kijelöl. A legtekintélyesebb missouri seccsionista lapot, a „Missouri Republican“-t, megnyerte mely azután a demokraták külön jelölése ellen czelszerűségi szempontból legnagyobb mérvben kikelt. Ez a demokrata sajtó kebelében zajos mozgalmat kellett pro et contra, s Greely hívei e mozgalmat oly ügyesen vezették zsákmányolták ki, hogy az egyezmény elvégre a Grant-ellenes republikánusok s a demokraták közt létrejött. A máj. 1-én a republikánusok Grant-ellenes conventioja által kandidált Greelyt jelöltté nevezte a múlt hó 10-én Baltimoreban tartott demokrata gyűlés is, hol mindazon elem együtt volt, mely Lincoln kormányzása idején az unió megsemmisítésére tört.

Eltagadhatlan, hogy az unió ügyének leverésére nem csekély veszély forog felett. Sol. jó republikánus elhagyta magát kábítani a „reformer“ elnevezés által, a melyet Schurz és Trumbull főztek ki.

Legjobban sajnálható, így folytatja a közlemény, hogy a német Schurz senator is hátat fordított a pártnak, mely eddig őt az ország legtisztább polcoi egyikére

emelte. Mint az arab mesék fölébresztett álomlátója, ki a mór állatása folytán egy éjen át kalifának képzelte magát, s fölébresztetve szegényen szegénységét, gnyhoját, nem ismeri föl, sőt m. gveri saját anyját is, úgy Schurz sem emlékezik már előbbi magatartására, nem a régi szabadságpártira, politikai anyjára, mely őt senatorrá tette. És miért e változás? Mert nagy emberré lehetőségének egy percében arról álmodott hogy egy éjen át kalifa lehet, vagyis, amerikai nyelvre fordítva államtitkár a kormány alatt, melylyel boldogítandják az államot, ha Chappaqua bőlse, Greeley az író s farmer, az unió elnökévé fog választatni.

## UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, augusztus 13. 1872.

— **Xantus János** hírneves utazó s természet-tudós hazánkba, jelenleg p. muzeumi ör városunkban mulat.

— **Felhívás.** A kolozsvári önkéntes tűzoltó egy-let t. tagjait ezennel felhívom, hogy a Szerdán augusztus 14-én esti 6<sup>30</sup> órákor tartandó gyakorlatia teljes száma-  
mal jelenjenek meg, miután t. vendégünk Walsér Ferencz ur előadást fog tartani. Gamauf Vilmos s. k. id. parancsnok.

— **Kórház a szembetegek számára a Büdösön** Dr. Szabó Vazul felsőfőhermégye főorvosa, meggyéjénél inditványba hozta, mikép az altorjai „Büdös“ fölé egy 50 ágyra berendezett kórház állíttassék fel a szembetegek számára, kik jelenleg is távol vidékekről csődülnek e helyre s most nyomorék viskókban kénytelenek elhelyezkedni; sőt épen e lakás s minden egyéb szükséglet hiánya okozza, hogy jobbmódúak, kik szintén élvezni akarnák a barlang gőzének jótékony hatását — vonakodnak magukat annyit kellemetlenségnek és nélkülözésnek kitenni. — Mint halljuk a megye ez indítványt pártolólaj ajánlá fel a belügyminiszteriumhoz s Altörja közsege egy holdnyi földet ajánlott fel az építendő kórház számára.

— **Meghívás.** A K. monostori önkéntes tűzoltó egy-let az intézeti szünetidő beálltával Szerdán augusztus 14-én esti 6 órákor rövid zárgyakorlatot tart, melyre városi testvéregyletének minden t. tagját és egyáltalában a tűzoltás ügyének minden barátját tiszteletteljesen meghívja — a parancsnokság. NB. Esti 8 óratól kezdve barátságos összejövetel a Stadler kertben.

— **Derssin József** a szultán lovarda társulatának igazgatója e hó 22-én érkezend városunkba s a „Trencsinvár“-nak nevezett téren upon épített lovardájába e hó 23-án kezd meg az előadásokat. E társulat mely Debreczenből jö ide, 30 tagból áll, 40 lóval. Van még e kívül idomított tevéjük és szamaruk.

— **Reclame N.-Szeben javára.** A „Sieb. Bl.“ szerinte meglehetősen jól értesült helyről nyerte azon tudósítást, hogy a kormány, mivel városunkban az egyetem felálltával minden kincstári épületre szükség leand a m. kir. bányász igazgatóságot innen át szándékoznak költöztetni Gyulafehérvárra. A „Sieb. Bl.“ erre azt a megjegyzést teszi, hogy jobb lenne N.-Szebenb választani, ezt óhajtaná a tisztviselők nagy része is. A „Sieb. Bl.“ motivuma, hogy Gyulafehérvárt nincs elegendő ta-

noda légből kapott s így nagyon is átlátszó, semmitmondó állítás.

— **Walsér Ferenc** ur, hazánk első szivattyu s tűzoltó szerelvény gyárosa, a hatóságilag kiküldött tűzoltó bizottság meghívása folytán ma városunkba érkezik, hogy a beszerzendő szivattyuk és nagyobb szerelvények mennyi és minőségére nézve specialis vizs-nyaink tekintetbevételével szakavatott véleményt adjon.

— **Borzasztó haláleset.** A vizaknai vasuti hid-építése alkalmával egy munkás cölölpözés közben kic-suszamodván a cölöp beverésére használt 15 mázsányi vas-kos alá került s az majdnem péppé törté.

— **A közlekedést gyorsító postáló** A m. kir. posta mult csütörtökön d. u. 4 óra helyett 6 órákor érkezett Vizaknára. Egyike a postalovaknak volt e késedelem oka: a jámbor pára inkább akart volna otthon nyugodni s így minduntalan hátrafelé szeretne volna a haladást elpróbálni; az okos állatnak végre is úgy fogtak ki hogy kicsapták a hámából, különben a postát még néhány óráig késleltette volna vizaknára érkezésében.

— **Gyilkolási kísérlet gőzmozdonnyal.** Eredményében borzadalmassá válhatott bűntény kísérlet meg e napokban Bécsben Hoffmann mozdonyvezető titkos viszonyt folytatott a fűtő feleségével s hogy akadály ne legyen ez utóbbi megölésére tökélté magát. Egy alkalommal az épen érkező kremsi helyi vonatnak rohant mozdonyával, s ha az érkező vonat vezetője nem bir ritka lélekéberséggel iszonyt szerencsétlenség történik. A me-renylet még sem hiúsult meg teljesen, mert a fűtő súlyos s a mozdonyvezető pedig könnyű sebeket kapott. Ez utóbbi a fűtő nevével együtt befogatott.

— **Alapos bibliographia.** Alkalmunk volt egy német bibliographiai jelentésben lapozgatni, s benne a következő magyar könyvekről ilyen jelentéseket olvas-tunk „Arnold“ J. a középkori magyar szobrászat. Antal C. a m. t. Akademia jegyzőkönyvei és Imre H.-tól szintén egy mű. Ki Hinné, hogy itt ezek alatt Ipolyi Arnold Csengeri Antal és Heuszlman Imre művei vannak érte.

— **Általános gyűlésezés Medgyesen.** Medgyesen e hó 12-től egész 17-ig négy egy-let tartandja üléseit, és pedig az erdélyi ismeretterjesztő társaság „az erdélyi szász gazdasági egy-let“ a „Gusztáv Adolf egy-let“ az „erdélyi szász tanítók egy-lete“ az egy-letek ülésezésének ün-nepélyekkel és gazdasági meg kézműipari kiállításal le-landnek egybeköltve. A sorrend következő: Aug. 12. d. u. előleges gyűlése a honismertető társulatnak, este ismer-kedési estély. — Aug. 13. a gazdasági és ipari kiállítás megnyitása, mely aug. 20-ig fog tartani, első közlése az erdélyi honismertető egy-letnek; közös ebéd, tornázás. — Aug. 14. gazdasági állatok kiállítása; a honismertető tár-sulat osztály ülései; déln közlése ugyanazon egy-let-nek, azután közös ebéd; d. u. jutalom kiosztás a gazda-sági állatok kiállításában jutalmat nyerteseknek a gaz-daszati tanítélet meglátogatása, este táncvizigalom egy-leti tagok részére. — Aug. 15. d. e. nyilvános közlése az erdélyi szász gazdasági egy-letnek diszbed; d. u. a takaré- és kölcsön egy-letek gyűlése, aztán a Gusztáv Adolf egy-let zárt ülésezése. — Aug. 16. reggeli 6 óra-kor karének az ottani nagy toronyról; a Gusztáv Adolf egy-let küldöttjeinek gyűlése; isteni tisztélet s aztán

ugyanazon egy-let nyilvános ülése; közebéd, jutalom ki-osztás a gazdasági és ipari kiállítás alkalmából jutalmat nyerteseknek; és zárulása a Gusztáv Adolf egy-letnek; este az erdélyi szász tanító egy-let előleges ülése. — Aug. 17. az erdélyi szász tanítók egy-letének ülése; köz-ebéd s d. u. zárulása az említett egy-letnek.

— **Egy indiai herezeg,** ki Angliából hazájába utazik, két napon át Pesten időzött az „Európa“ szállodá-ban, hol 7 szobát birt. Kiséretében volt egy szakács is, ki az ételeket főzte számára. Hiszan a neve s állítólag hódolatát volt bemutatandó Erzsébet angol királynénál.

— **A magyar vasutak fejlődése.** A folyó év ben junius 30-ig, Magyarországon 30<sup>1</sup>/<sub>2</sub> mérföld vasut adatott át a forgalomnak május végével ezen kívül, 204<sup>1</sup>/<sub>2</sub> mérföld vasut volt építés alatt, melyből 59<sup>1</sup>/<sub>2</sub> mérföldön az alépitmények már befejezve voltak. A többi 145 mért-földből körülbelül 45 mérföld még az év folytán szintén át fog adatni közhasználatra. A Magyarországi vaspályák 1872-ik évi növekedését tehát 134 mld. lehet tenni. Ha ehhez az oszt. pályáknak 128 mld. hosszabodását hoszá-számítjuk, kijön, hogy az osztrák magyar vaspálya hálózat ez évben 263 mldel lett hosszabb ami az 1870-k évhez képest 16<sup>1</sup>/<sub>2</sub>%, az 1869-ik évhez képest 43<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% per-cent növekedést mutat. Ez mindenesetre örvendétes ter-jeszkedése a forgalomnak A magyarországi vonalokra nézve megemlítjük még, hogy a 128 mérföld építésénél 64,111 munkás, 3783 ló és 2162 szekér alkalmaztatott.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

## Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Augusztus 12-ről: 5% Metalliques 66.30. 5% Nem-zeti kölcsön 72.15. 1860-diki államkölcsön 103.25. Bank-részvények 864. Hitelrészvények 33.880. London 11.0 35. Ezüst 10.835. Cs. kir. arany 5.30. Napoleondor.88 0<sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81.50; Temesi 81.50. Erdélyi 79.75. Horv.-Slavon 82.75.

## NYILTTÉR.

[8—20]

# Titkos betegségeket és tehetetlenséget (elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker  
biztosítása mellett

## HANDLER MÓR

orvos- és sebészudor, szülész és szemész.

Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig  
és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám,  
1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azon-  
nal válasz adatik.

## Meghívás az ujon kibocsátott Salzburgi Kölcsön-sorsjegyek vásárlására.

Alólírt váltóirodának van szerencsése ezennel nagyrahecsült t. cz. magán vásárlói- és üzletbartainak jelenteni, hogy az országfőváros **Salzburg** által kibocsátott **Lotto-kölcsön**, melynek első húzása már **september 5-én** főnyeremény **40,000 ft.** alólírt által ép most adatott ki. E Lotto-kölcsön 1.728.300 ft. o. é. tesz s 40 év alatt 3.952.980 ftnyi o. é. jelentékeny összeggel fizetetik vissza. Fel van osztva részletekötlevényekre (Loosok), melyek mindenike legalább 30 fttal o. é. sorsoltatik ki. Éven-ként van 5 húzás 40,000, 30,000, 15,000 ft. stb., stb. főnyereményekkel, a Loosok minden lehető biztonságot nyújtanak, miután Salzburg országfőváros minden vagyonával, minden bevételeivel, regaleival a Loosok pontos beval-tásáért kezkesedik.

Egy eredeti sorsjegy ára **26 ft o. é.**

Azonban arra figyelmeztetünk, hogy alólírt váltóiroda a Lotto-kölcsönnek csak egy részét hajlandó ez árban kiadni, miután ez annyira előnyösen dotált Loosok nagyban kerestetvén, az árak bizonynyal emelkedni fognak. Hogy mindenki maga idejében hozzájuthasson az ily Loosokhoz, kaphatók részletes fizetés mellett is 30 ftért úgy, hogy havonként 1 ft és stempelre egyszermindenkorra 19 kr o. é. fizetessék, s még is már a legközelebbi húzásnál játszanak a 40,000 ftos főnyereményre és a többiekre is. Megrendelések az illető összeg beküldése mellett azonnal teljesíttetnek. Azon üzletbarátok, kik a salzburgi Loosok elárúsításával foglalkozni akarnak forduljanak alólírt váltóirodához.

(524) 2—12

A bécsi cs. k. kiváltságolt keresk. bank váltóirodája, előbb Sothen C. János, Graben 13.